

**VALENȚELE EDUCATIVE
ALE CONCEPTULUI DE JUNIOR RANGER
ȘI ALE ACTIVITĂȚILOR DESFĂȘURATE
ÎN CADRUL TABEREI NAȚIONALE S.O.R., 2013**

Alexandru LAPOSI*, Mariana CUZIC, Anamaria LAZĂR***,
Viorel CUZIC**, Cătălin Nicolae LAZĂR*****

Key words: Danube Delta, junior ranger, birds, Furtuna Lake, questionnaire.

Introducere

Implicarea copiilor și tinerilor, într-o gamă cât mai diversă de activități educative, contribuie la formarea unei atitudini responsabile și conștiente față de valorile naturale descoperite și îi face responsabili privind protecția și promovarea ariilor naturale protejate. Implementarea unui concept inovator și anume acela de “Junior Ranger”, prin care se dezvoltă unele abilități, competențe și deprinderi practice, va duce la valorificarea potențialului educativ oferit de oportunitatea contactului nemijlocit cu valorile naturale ale Deltei Dunării.

Strategia educativă interdisciplinară

Obiective:

- dezvoltarea unor atitudini și deprinderi de protecție a mediului natural și al biodiversității.
- dezvoltarea capacităților de explorare/investigare a naturii prin utilizarea metodelor și a mijloacelor specifice ornitologiei.
- îmbogățirea și aplicarea în practică a cunoștințelor legate de conceptele și principiile de bază ale științelor biologice.
- dezvoltarea unei atitudini responsabile de cooperare și spirit de echipă
- dezvoltarea coeziunii de grup, al relațiilor interpersonale între tineri
- module și activități instructiv-educative:

Modul: ORNITOLOGIE

Obiective:

- dezvoltarea abilităților de recunoaștere a speciilor comune din Delta Dunării
- formarea și dezvoltarea deprinderilor de utilizare corectă a determinantului și al instrumentelor optice, de efectuarea corectă a observațiilor
- formarea și dezvoltarea deprinderilor de notare sistematică a observațiilor și centralizarea acestora.

*, Palatul Copiilor, Str. Culturii, 7A, Baia Mare, Maramures, 430316, 430316

Tel 0262 275 013, E-mail: lxndrlaposo@yahoo.com

**, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Str. 14 Noiembrie nr. 1 bis, 820009, Tulcea, Tel 0249513231, 0240515866, E-mail: cuzvio@yahoo.com, marianacuzic@yahoo.com.

***, S.O.R., Sucursala Covasna „Falco Tinnuncululs”, Covasna, Sat Ozun, lazarcatalinnicolae@yahoo.com

Tab.1. Structura modulelor și a activităților instructiv-educative.

Modul	Activități	Beneficiari	Coordonator
educație-ecologică biodiversitate	- prelegere - " <i>Valorile Deltei</i> " - prezentarea principalelor habitate ale Deltei	- toate categoriile de participanți	prof. Eugen Petrescu, vicepreședinte SOR
înelări	- înelări demonstrative: montarea plaselor, capturare, măsurători biometrice, înregistrarea datelor	- toate categoriile de participanți	asist.univ.dr. Costin Ion, Universitatea ALEXANDRU IOAN CUZA, Iași
mamifere mici	- metode de capturare măsurători biometrice, specii	- toate categoriile de participanți	prep.univ.drd. Ana- Maria Lazăr, Universitatea TRANSILVANIA Brașov și Cercul de Ornitologie MUGURAR, Palatul Copiilor Sf.Gheorghe, Covasna
ornitologie	- utilizarea determinantului, exerciții de determinare, organizarea și desfășurarea observațiilor, jocuri interactive	- toate categoriile de participanți	prof. Alexandru Laposi, Cercul de Ornitologie IERUNCA, Palatul Copiilor Baia Mare, Maramureș
arte plastice	- pictura pe tricouri, pictură pe scoici,	- copii 5- 14 ani	Mihai Mariana Ing. Mariana Cuzic, Muzeograf, Institutul de Cercetări EcoMuzeale Tulcea
astronomie	- observații astronomice, principalele constelații	- toate categoriile de participanți	Csere Mihaly, voluntar, Asociația pentru Comunitate, Covasna
prim ajutor	- tehnici și manevre de prim ajutor	- toate categoriile de participanți	SMURD Sibiu, coordonatori: Paramedicii Canciu Alin și Marius Smărăndoiu
sportiv, interdisciplinar	- orientare turistică - " <i>Căutătorii de comori</i> " - jocuri de mișcare	- toate categoriile de participanți - copii 10 – 16 ani - copii 5- 12 ani	echipa SMURD Daniel Bulai Corina Ungur Oana Luran Mariana Cuzic
scoici	determinarea scoicilor	copii 5- 14 ani	Ing. Mariana Cuzic, ICEM- Tulcea
îndemânare	tipuri de noduri și rolul acestora	- toate categoriile de participanți	echipa SALVAMONT BÂLEA, coordonator: salvamont Ciontea Ovidiu
plante	- utilizarea determinantului, exerciții de determinare, organizarea și desfășurarea observațiilor, jocuri interactive	- toate categoriile de participanți	prof. Matroana Petrescu, Scoala Generala Maliuc, Tulcea.
tradiții și istorie	- prelegere- " <i>Valorile patrimoniului cultural material și imaterial al Deltei versus Ardeal</i> "	- toate categoriile de participanți	Ing. Mariana Cuzic, Dr. Ing. Viorel Cuzic-ICEM Tulcea Cercetători Florin Herteg și Alina Herteg -

	- “ <i>Pescuitul tradițional versus oina tradițională</i> ” Prezentare și implicații. Doua exemple de forme de manifestare a patrimoniului nostru cultural.		Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni Sf. Gheorghe, Covasna.
educație-ecologică biodiversitate	- prezentarea materialului " <i>Marea Neagra – unicum hidrobiologicum</i> " prelegere despre valorile pontice într-o formă participativ-interactivă.	- toate categoriile de participanți	prof.dr. Adina Radu- Colegiul Dobrogean Spiru Haret, Tulcea.

Organizarea activității

Ședința nr. 1

ziua 1 -a- completarea chestionarului inițial

elevii completează chestionarul inițial, pentru stabilirea nivelului inițial al cunoștințelor, care va servi ca punct de reper în evaluarea progresului realizat.

-b- prezentarea utilizării determinantului

-c- **exerciții de determinare cu ajutorul planșelor**- se exersează utilizarea determinantului, cu ajutorul unor planșe color cu specii din Delta Dunării.

Ședința nr. 2

ziua1 -a- recunoașterea și învățarea speciilor comune, joc didactic – este exersată recunoașterea speciilor comune cu ajutorul unui joc interactiv, ”*Bingo cu păsări*”.

- b- prezentarea modului de notare al observațiilor și de completare a fișelor

-c- **prezentarea modului de organizare a observațiilor zilnice**- sunt prezentate regulile pentru observațiile în grup, programul și modul de organizare al acestora.

După aceste două ședințe, elevii și-au putut organiza și completa singuri fișele de observații, prin centralizarea observațiilor zilnice. Fișele completate au fost predate la sfârșitul taberei și au fost incluse în evaluarea finală.

Observațiile zilnice, ziua 2- 9 s-au desfășurat dimineața și după amiază, în grup organizat, sub coordonarea unor ornitologi cu experiență, pe lacul Fortuna, în vecinătatea taberei și individual pe toată durata zilei în incinta taberei.

Ședința nr. 3

ziua 6- proba practică- proba de recunoaștere în teren,

Ședința nr. 4

ziua 9 - a- completarea chestionarului-

- b- evaluarea fișelor de observații

- c- analiza și comunicarea rezultatelor pregătirii

Rezultate

Elevii au fost evaluați la toate activitățile la care au participat nemijlocit, indiferent de modul și au acumulat puncte, din care însumate a rezultat ierarhia finală, un concurs care s-a desfășurat pe toată perioada taberei.

Deși grupul prioritar a fost reprezentat de elevi și tineri, participarea tuturor categoriilor de vârstă sub o formă sau alta la activitățile educative ale taberei a fost de 100%, iar în programul zilnic al taberei au fost incluse și o serie de activități recreative, distractive, care nu sunt descrise.

Analiza activității și a rezultatelor modulului de ornitologie se referă cu precădere la grupul țintă, format din elevi și tineri, deși la majoritatea activităților au luat parte și alte categorii de participanți.

Chestionarul utilizat (fig.1), este conceput în așa fel încât să poată măsura cunoștințele despre păsările comune din Delta Dunării în condiții standardizate și să producă rezultate măsurabile, indiferent de nivelul subiecților, permițând și o evaluare a progresului realizat. El reprezintă în același timp și o identificare a nevoii de educație în acest domeniu.

Concret, elevii trebuie să scrie toate numele românești de păsări pe care și le pot aminti timp de 5 minute, și să specifice speciile pe care consideră că le pot recunoaște cu exactitate. Rezultatele diferă foarte mult în funcție de pregătirea ornitologică a subiecților chestionați.

Același chestionar este aplicat și la sfârșitul taberei, iar prin compararea rezultatelor se poate aprecia progresul realizat pe parcursul taberei.

Chestionarul inițial a fost completat de un număr de 25 subiecți, cu vârste cuprinse între 10 și 19 ani, datele acestora cât și rezultatele fiind prezentate în tabelul nr.2.

Fig. nr. 1. Chestionarul inițial

Tabăra Națională de Ornitologie		Chestionar IN		Maliuc- Vadu	
vârsta	<input type="text"/>	nr. de prezențe în tabere	<input type="text"/>	localitatea	<input type="text"/>
				Data	Z <input type="text"/> L <input type="text"/> A <input type="text"/>
1. Scrieți în 5 minute cât mai multe nume de păsări, care trăiesc în Delta Dunării.			3. Care cifră considerați că reprezintă cel mai exact numărul speciilor de păsări înregistrate în Rezervația Biosferei Delta Dunării?		
1			a	151	
2			b	501	
3			c	331	
4			d	221	
5					
6					
			4. Ce credeți că reprezintă prescurtările?		
7			SOR		
8			RBDD		
9					
10					
			5. Pe care braț al Dunării se află localitatea Maliuc, lângă care este amplasată tabăra?		
11			a	Chilia	
12			b	Sulina	
13			c	Sfintu- Gheorghe	
14			d	Borcea	
15					
16					
17					
			6. Cine credeți că organizează Tabăra Națională de Ornitologie Maliuc- Vadu?		
18			a	WWF	
19			b	RBDD	
20			c	SOR	
21			d	COR	
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
2. Încercuți cifra corespunzătoare păsărilor pe care sunteți absolut siguri că le puteți recunoaște în natură.					
T	C	In	R		
Obs					

Tab.2. Rezultatele chestionarului inițial.

date despre elev				rezultat 17.08.2013			
nr. crt	vârsta	numărul prezențelor în tabără	localitatea	total păsări	corecte	incorecte	recunoscute
1	10	2	Tulcea	13	6	7	5
2	12	0	Brașov	6	1	5	0
3	13	0	Dumbrăvița	21	18	3	10
4	15	2	Malic	19	7	12	4
5	15	0	Tulcea	18	13	5	8
6	15	2	Maliuc	28	18	10	17
7	16	1	Sf. Gheorghe	25	22	3	22
8	13	4	Maliuc	29	26	3	25
9	11	0	Baia Mare	5	1	4	0
10	13	0	Baia Mare	16	15	1	8
11	17	0	Tulcea	16	6	10	4
12	17	4	Constanța	27	24	3	17
13	19	1	Sf. Gheorghe	25	24	1	24
14	14	4	Maliuc	24	21	3	18
15	17	1	Tulcea	9	3	6	0
16	17	1	Tulcea	14	9	5	6
17	14	0	Maliuc	27	20	7	7
18	13	0	Pitești	16	4	12	3
19	13	0	Dumbrăvița	21	18	3	12
20	16	0	Baia Mare	33	33	0	28
21	13	0	Dumbrăvița	22	20	2	14
22	15	1	Călărași	7	4	3	3
23	19	1	Tulcea	19	15	4	12
24	13	4	Maliuc	23	21	2	15
25	17	1	Tulcea	14	9	5	6
25	10- 17	1,16		19,08	14,32	4,75	10,72

La exercițiile de determinare au participat 27 elevi și tineri, cu vârste cuprinse între 10- 19 ani, iar rezultatele obținute se regăsesc în tabelul clasamentului final. Au fost utilizate determinatoarele și un set de planșe cu 20 imagini cu păsări. Speciile determinate se trec într-o fișă de lucru care permite și calcularea punctajului obținut.

Jocul didactic interactiv ”Bingo cu păsări” , pentru recunoașterea și învățarea speciilor comune a avut 38 de participanți, cu vârste cuprinse între 6 și 45 ani.

La observațiile zilnice în grup au participat majoritatea celor prezenți în tabără, indiferent de vârstă, iar grupul țintă format din elevi și tineri, cu excepția cazurilor în care erau cuprinși în alte activități, a participat cu regularitate. Observațiile zilnice au fost centralizate în fișele individuale de observații, care au fost predate în penultima zi a taberei și luate în calcul la evaluarea finală.

Proba practică, de recunoaștere în teren a speciilor din apropierea taberei a fost organizată în penultima zi de observații din deltă, după ce elevii au avut la dispoziție câteva zile pentru familiarizarea cu speciile caracteristice. Au fost folosite 4 lunete, iar elevii au avut sarcina de a recunoaște păsările fixate în lunetă de către organizatorii probei. Proba a avut 23 participanți, cu vârste cuprinse între 9 și 19 ani. Au fost punctate atât recunoașterea speciei cât și cunoașterea denumirii populare și științifice ale acesteia.

Fișele de observații au fost completate și predate spre evaluare de către un număr de 21 participanți dintre care 12 au înregistrat în mod corect observațiile pe toată perioada taberei. Numărul maxim de specii înregistrate în fișe este de 71.

Chestionarul final a fost completat de către un număr de 16 participanți cu vârste cuprinse între 10 și 19 ani, iar rezultatele se regăsesc în tabelul nr.3.

Tab.3. Rezultatele chestionarului final.

date despre elev				rezultat 27.08.2013			
nr. crt	vârsta	numărul prezențelor în tabără	localitatea	total păsări	corecte	incorecte	recunoscute
1	12	0	Brașav	13	12	1	5
2	13	0	Dumbrăvița	30	28	2	19
3	16	1	Sf. Gheorghe	29	29	0	29
4	19	1	Sf. Gheorghe	40	40	0	37
5	14	4	Maliuc	26	14	6	18
6	17	1	Tulcea	30	30	0	18
7	14	0	Maliuc	26	25	1	18
8	13	0	Dumbrăvița	26	26	0	21
9	16	0	Baia Mare	35	35	0	33
10	13	0	Dumbrăvița	31	29	2	27
11	17	1	Tulcea	30	30	0	18
12	10	0	Maliuc	16	13	3	11
13	10	7	Tulcea	12	11	1	9
14	15	4	București	30	27	3	22
15	14	3	Tulcea	21	20	1	21
16	15	7	Maliuc	22	18	4	16
16	10- 19	1,81		26.06	24.18	1.5	20.12

Situația comperativă a rezultatelor a celor două chestionare se află prezentată în tabelul nr.4 și este ilustrată în diagrama din fig. nr. 2.

Tab.4. Situația comperativă a rezultatelor.

data	date despre elevi			rezultat			
	nr. elevi	vârsta	prezențe în tab	total păsări	corecte	incorecte	recunoscute
17.08.2013	25	10- 19	0- 4	19,08	14,32	4,75	10,72
27.08.2013	16	10- 19	0- 7	26,06	24,18	1,5	20,12

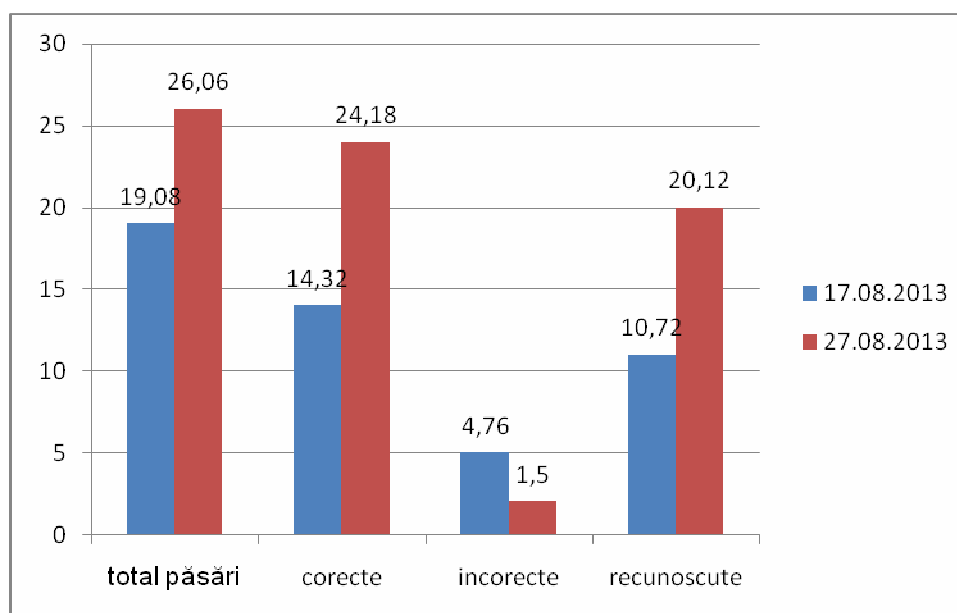

Fig. 2. Reprezentarea situației comparative a chestionarelor aplicate.

Interpretare: în urma activităților desfășurate în cadrul taberei se înregistrează o îmbunătățire semnificativă a rezultatelor înregistrate, la toate aspectele evaluate de către acest chestionar.

Astfel la numărul total al numelor de specii cunoscute creșterea este semnificativă, de la o medie de 19,08 la 26,06. În același timp a crescut foarte mult ponderea numelor corecte din total, scăzând în același timp foarte mult cele incorecte. În ceea ce privește numărul speciilor pe care consideră că le pot recunoaște a crescut de la o medie de 10,72 la începutul, până la 20,12 la sfârșitul taberei.

Concluzii

Analizând rezultatele, se poate aprecia că strategia adoptată pentru activitățile educative a fost adecvată scopului, și obiectivelor propuse, iar activitățile organizate au fost atractive și variate. Numărul mare de participanți și progresul înregistrat ne îndreptățesc să considerăm că, în ciuda micilor neajunsuri semnalate, demersul educativ al taberei și-a atins scopul iar acest mod de abordare, folosind tabara de tip Junior Ranger integrată ca parte constituenta a Taberei Naționale S.O.R. și exploatarea relația pasari-arie protejată, se poate constitui într-un mod de abordare viabil și sustenabil.

Luând în considerare aportul educativ important în rândul participanților și impactul acestei tabere asupra publicului larg, continuarea și chiar dezvoltarea acestui tip de tabără trebuie să reprezinte un deziderat prioritar al perioadei următoare.

Menționăm că aceste activități, alături de acreditarea în România a primului Concurs Regional Interdisciplinar de Ornitologie și Educație Ecologică destinat claselor V-VIII, au făcut parte integrantă a proiectului SALVEAZĂ DELTA! SCRIE VIITORUL! finanțat de către Fundația pentru Parteneriat și MOL România, în cadrul segmentului „Spații verzi”. Arie naturale protejate și implementate de către Societatea Ornitologică Română-Sucursala Covasna „Falco Tinnunculus” și Cercul de Ornitologie „Mugurar” de la Palatul Copiilor din mun. Sf. Gheorghe.

Majoritatea momentelor din timpul taberei au fost trecute prin ochiul aparatelor de fotografiat sau al telefoanelor și în mod special, d-nului Cătălin Lazar i-a revenit această sarcină. *Mulțumim, Cătălin!*

La Vadu ne-au fost alături și o mare parte din echipa SOR, iar pentru tot ceea ce s-a întâmplat în perioada 13-28.08.2013 e bine să *Mulțumim!* Societății Ornitologice Române – Sucursala Covasna “FALCO TINNUNCULUS” și Cercului de Ornitologie “MUGURAR” al Palatului Copiilor din Mun. Sf. Gheorghe, precum și partenerilor implicați în implementarea proiectului “*Salvează Delta! Scrie viitorul!*”: Inspectoratul Școlar Județean Covasna, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna, Direcția Județeană pentru Sport și Tineret Covasna, Casa de Cultură Municipală „Konya Adam” din Mun. Sf. Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni din Mun. Sf. Gheorghe, Inspectoratul Școlar Județean Tulcea, Agenția pentru Protecția Mediului Tulcea, Administrația Biosferei Delta Dunării Tulcea, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Inspectoratul Școlar Județean Brașov, Agenția pentru Protecția Mediului Brașov, DORIPESCO Brașov, Inspectoratul Școlar Județean Călărași, Agenția pentru Protecția Mediului Călărași, Inspectoratul Școlar Județean Bistrița-Năsăud, Agenția pentru Protecția Mediului Bistrița-Năsăud, Inspectoratul Școlar Județean Alba, Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Inspectoratul Școlar Județean Maramureș, Agenția pentru Protecția Mediului Maramureș.

BIBLIOGRAFIE

Cerghit I., 1997, *Metode de învățământ*, ed. a- III-a, Adiția Didactică și Pedagogie, București.

Naela C., 2008, *Metodica predării biologiei*, Editura Graphys, Iași.

*** 2001, *Ghid de evaluare și examinare. Biologia*. Serviciu Național de Evaluare și Examinare. Ed. Aramis, București.

EDUCATIONAL VALENCES OF JUNIOR RANGER CONCEPT AND OF THE ACTIVITIES DEVELOPED INSIDE OF THE NATIONAL SOR CAMP, IN 2013

The national ornithological society camp was held between 17-28 august 2013, on the shores of Furtuna Lake close to Maliuc on the Chituc levee, near the Vadu village.

This camp was the main activity of the project SAVE THE DELTA! WRITE THE FUTURE! financed by the environmental partnership Foundation and MOL Romania, within the segment green spaces.

The involvement of children and young people in a more diverse range of educational activities, contributes to the formation of a responsible and conscientious attitude towards the natural values and makes them responsible for the protection and promotion of protected natural areas.

The implementation of an innovative concept, namely that of Junior Range, which develops some skills, practical skills, and competence will result in the capitalization of the educational potential offered by the opportunity of the direct contact with the natural values of the Danube Delta.

The modules and instructive-educative activities have involved students and young people, attended by the other age categories. Students were evaluated in all activities, regardless of how they accumulated points, which summed up offered the resulting hierarchy.